

Dr hab. Piotr Czyżowski

Lublin 08.10.2019 r.

Katedra Etologii Zwierząt i Łowiectwa

Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

ul. Akademicka 13

20-950 Lublin

RECENZJA

osiągnięcia naukowego oraz pozostałego dorobku naukowego i organizacyjnego

Pani dr inż. ELŻBIETY JANCEWICZ,

adiunkta w Samodzielnym Zakładzie Zoologii Leśnej i Łowiectwa

w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

- przedmiotem postępowania jest osiągnięcie naukowe pod tytułem

**„ZNACZENIE POLAN ŚRÓDLEŚNYCH DLA UTRZYMANIA RÓŻNORODNOŚCI
GATUNKOWEJ MAŁYCH SSAKÓW W PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ”**

opracowana na podstawie pisma Dziekana Wydziału Leśnego (WL.511.7.2019 z 10 września 2019 roku) informującego o powołaniu mnie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów naukowych na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. Elżbiety Jancewicz.

Opinię przygotowano na podstawie dokumentacji załączonej do w/w pisma, w tym autoreferatu, wykazu opublikowanych prac naukowych oraz informacji o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki, kopii publikacji oraz oświadczeń współautorów tych publikacji.

Ocena formalna

Przesłana dokumentacja jest kompletna i odpowiada obowiązującym przepisom Ustawy z dn. 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789) oraz Rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 1 i 22.09.2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. nr 196, poz. 1165 i Dz.U. nr 204, poz. 1200).

Podstawowe informacje o Habilitantce

Pani dr inż. Elżbieta Jancewicz jest absolwentką studiów magisterskich na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, gdzie w roku 1995 uzyskała tytuł magistra inżyniera leśnictwa na podstawie pracy magisterskiej pt „Preferencje pokarmowe czterech gatunków ryjówkowatych Soricidae współbytujących w wilgotnych siedliskach Puszczy Białowieskiej”. W 2002 roku na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie uzyskała stopień doktora nauk leśnych w zakresie leśnictwa broniąc rozprawy doktorskiej pt. „Użytkowanie przestrzeni przez nornika północnego *Microtus oeconomus* (Pallas 1776) na turzycowisku w Białowieskim Parku Narodowym”. Od 2010 roku jest zatrudniona jako adiunkt w Samodzielnym Zakładzie Zoologii Leśnej i Łowiectwa na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Ocena osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

Jako swoje główne osiągnięcie naukowe, Pani dr inż. Elżbieta Jancewicz przedstawiła jednoautorską monografię pt. „Znaczenie polan śródleśnych dla utrzymania różnorodności gatunkowej małych ssaków w Puszczy Białowieskiej” wydaną w 2019 r. przez Wydawnictwo SGGW w Warszawie, liczącą 78 stron wraz ze streszczeniem. Przedstawiona monografia jest zestawieniem badań prowadzonych w latach 2007-2008 i 2015-2018 w ramach dwóch projektów badawczych realizowanych na terenie Białowieskiego Parku Narodowego oraz w Leśnym Kompleksie Promocyjnym Puszcza Białowieska.

Podjęty przez Habilitantkę temat jest jak najbardziej uzasadniony, ponieważ wpisuje się w realizację celów zrównoważonej gospodarki leśnej opartej na spełnianiu przez lasy różnorodnych funkcji, na czele których wymienia się funkcje ekologiczne mające na celu ochronę lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody oraz lasów szczególnie cennych ze względu na zachowanie różnorodności przyrodniczej. Szczególną rolę w ochronie ekosystemów leśnych oraz w zachodzących naturalnie procesach przyrodniczych odgrywają parki narodowe, a wśród nich Białowieski Park Narodowy, na którego terenie znajduje się najlepiej zachowany fragment Puszczy Białowieskiej, ostatni na niżu Europy las naturalny o charakterze pierwotnym.

Podjęciu przez Habilitantkę badań przyświecały dwa główne cele: wykazanie znaczenia małych płatów środowiska nieleśnego dla liczebności i różnorodności gatunkowej małych ssaków leśnych i nieleśnych oraz zbadanie, jakie cechy polan śródleśnych najbardziej sprzyjają tej grupie kręgowców. Cele te zrealizowano testując dwie hipotezy badawcze: czy na występowanie małych ssaków wpływają naturalne warunki środowiskowe polan śródleśnych oraz czy ma na to wpływ sposób ich zagospodarowania.

W rozdziale „**Wstęp**” autorka zwięźle opisuje różnorodność gatunkową małych ssaków na terenie Puszczy Białowieskiej w oparciu o licznie cytowaną literaturę. Przedstawiła także, podpierając się piśmiennictwem, krótki zarys historii obszarów nieleśnych na terenie Puszczy Białowieskiej oraz rolę polan śródleśnych i terenów otwartych w zwiększaniu różnorodności gatunkowej.

Rozdział „**Materiał i metody badań**” jest bardzo rozbudowany i zawiera liczne podrozdziały, przy czym na uwagę zasługują obszernie opisane „Metody waloryzacji środowiska” oraz „Kryteria podziału ssaków na grupy troficzne i ekologiczne”. W celu realizacji celów pracy na terenie badań wyznaczono 10 stanowisk badawczych - na niewielkich polanach śródleśnych o rozmiarach od 0,4 do 1,05 ha, które funkcjonowały przez około siedemdziesiąt lat jako składnice drewna i przystanki komunikacyjne. W analizie zwrócono uwagę na te cechy polan, które mogły mieć największe znaczenie dla małych ssaków i ich różnorodności gatunkowej: powierzchnię, długość, minimalną szerokość, siedlisko, mozaikowość siedlisk w promieniu 300 m, żyzność, szerokość i stopień wykształcenia strefy ekotonu, gęstość i wysokość pokrywy zielnej, sposób i tryb koszenia, obecność drewna i/lub kory pozostałej po składowaniu drewna. Powierzchni oraz długości i szerokości minimalnej, przypisano rzeczywiste wartości z pomiarów (ha, m - mierzone za pomocą narzędzi Google Earth), pozostałe cechy oceniono we względnej skali, nadając im rangi według przyjętego schematu. Najniższe wartości przypisano najmniejszemu natężeniu cechy, wartości najwyższe – natężeniu największemu. Mozaikowość siedlisk oceniono w promieniu 300 m od polany z uwzględnieniem udziału powierzchniowego i zróżnicowania typów siedlisk (liczbę różnych typów siedliskowych lasu) na podstawie tych samych map glebowo-siedliskowych oraz map topograficznych w skali 1:10 000 i zdjęć satelitarnych z Google Earth. Żyzność badanych polan oszacowano na podstawie wyników analizy profilu glebowego, oceny głębokości zalegania zwierciadła pierwszego poziomu wód podziemnych i wilgotności gleby oraz oceny roślinności zielnej, z uwzględnieniem gatunków

drzew na skraju lasu. W ocenie uwzględniono także obecność strefy ekotonu (strefy kontaktu polany z lasem), jej szerokość i ciągłość. W ocenie Habilitantka uwzględniła także obecność lub brak zabiegu koszenia oraz sposób jego realizacji, uwzględniła też obecność płatów kory pozostałej po składowaniu drewna oraz obecność dłuźyc i stosów drewna składowanych czasowo na składnicy. Szczegółowo opisane cechy polan poddano analizie składowych głównych (PCA), dzięki której wyodrębniło się kilka grup polan o podobnych cechach.

Metodykę pobierania materiału badawczego Habilitantka przedstawiła w podrozdziale „Połowy ssaków”, w którym drobiazgowo omówiony został sposób odłowu małych ssaków. Połowy prowadzono w ponad dziesięcioletnim okresie metodą wielokrotnych złowień, 1-3 razy w roku przez 4-6 dób. Na każdej polanie 7 ustawiano 20 drewnianych pułapek żywołownych z przynętą i pokarmem dla złowionych zwierząt. Pułapki ustawiano w linii wzdłuż dłuższej osi polany, równoległe do torów kolejki, w odległościach 10 m. Przy każdej kontroli oznaczano gatunek, płeć, przybliżony wiek, kondycję rozrodczą, masę ciała złapanego osobnika. Indywidualne znakowanie umożliwiała identyfikację ponownie złowionych osobników. Mój podziw budzi doświadczenie Habilitantki w rozpoznawaniu przyżyciowym płci ryjówek, co nie jest łatwe dla niedoświadczonego badacza. W całym okresie badań na polanach w ciągu 7853 pułapkonocy zarejestrowano 1114 złowień 992 osobników różnych gatunków małych ssaków. Dodatkowo w charakterze kontroli przeprowadzono połowy małych ssaków w lesie w bezpośrednim sąsiedztwie polan, w tej części badań zrealizowano 1140 pułapkonocy i zarejestrowano 92 osobniki małych ssaków w 115 złowieniach.

W podrozdziale „Analiza wyników” Habilitantka przedstawiła metody oceny liczebności małych ssaków (wskaźnik liczebności względnych) oraz metody oceny bogactwa gatunkowego i różnorodności gatunkowej (wskaźniki różnorodności gatunkowej Shannona-Wienera H' , Simpsona D oraz wskaźnik równomierności E). Zaufanie budzą właściwie dobrane analizy statystyczne zastosowane w celu sprawdzenia podobieństw i różnic warunków środowiskowych między badanymi polanami, a także w celu sprawdzenia podobieństw i różnic w rozkładach i liczebności gatunków w czasie i przestrzeni, a przede wszystkim zależności między cechami środowiska a rozmieszczeniem i liczebnością małych ssaków. Podobieństwo zgrupowań małych ssaków określono za pomocą analizy skupień. Informacje ze złowień połączono z danymi środowiskowymi w analizach korelacji i redundacji (RDA).

Rozdział „Wyniki” jest także rozbudowany i zawiera 6 podrozdziałów. W podrozdziale „Analiza środowiskowa” Habilitantka przedstawiła wyniki analizy składowych głównych (PCA), dzięki której wyodrębniła kilka grup polan o podobnych cechach. Pierwszą grupę stanowiły polany szerokie, o szerokości powyżej 40 m, koszone raz w roku, charakteryzujące się wysoką żyznością i wysoką mozaikowością siedlisk. Grupę drugą tworzyły polany mniej szerokie, poniżej 35 m (trzy z czterech polan nawet poniżej 30 m), z dobrze wykształconą strefą przejściową na granicy z lasem, z dość wysoką i zwartą pokrywą roślinną, koszone częściowo z dużymi płatami roślinności niekoszonej lub okresowo wcale niekoszone. W trzeciej grupie znalazły się polany na siedliskach ubogich, mało żyzne, koszone regularnie, z ostrą granicą między łąką i lasem oraz miejscami ze słabą pokrywą roślinną. Oddzielną grupę tworzyła polana, która pod pewnymi cechami środowiskowymi wykazywała podobieństwo do każdej z przedstawionych wcześniej grup. W podrozdziale „Bogactwo gatunkowe drobnych ssaków” przedstawiono skład gatunkowy zgrupowań drobnych ssaków, liczbę złowionych osobników, liczbę złowień, liczebności względne i względne liczby złowień, udział procentowy osobników i złowień w ogólnej liczbie osobników i złowień. W kolejnej tabeli przedstawiono różnorodność gatunkową wyrażoną liczbą gatunków i wskaźnikami bioróżnorodności w poszczególnych polanach z uwzględnieniem roku badań. W podrozdziale tym przedstawiono także bogactwo gatunkowe oraz dynamikę zmian liczby gatunków w czasie i przestrzeni z podziałem na grupy troficzne na dwóch wielo-wykresowych rycinach. W kolejnych podrozdziałach Habilitantka omówiła: różnorodność gatunkową na tle podobieństwa zgrupowań, zależność między różnorodnością gatunkową małych ssaków i ich liczebnością a środowiskiem oraz wieloletnie i sezonowe zmiany liczebności małych ssaków. Wyniki te zobrazowała na 6 obszernych także wielo-wykresowych rycinach.

Na szczególną uwagę zasługuje bardzo bogaty rozdział „Dyskusja”, który potwierdza dokładną znajomość tematyki i zagadnień dotyczących ekologii małych ssaków zdobytą w czasie wieloletniego już zainteresowania Habilitantki tą problematyką. Dyskusja podzielona została na 4 podrozdziały i wraz z 4 rycinami i 1 tabelą liczy 17 stron. W pierwszym podrozdziale, autorka porównuje swoje wyniki i obserwacje z badaniami innych autorów dotyczącymi występowania małych ssaków na polanach śródleśnych dzieląc omawiane gatunki na gryzonie leśne, nieleśne i ryjówkowate. W kolejnym podrozdziale dyskusji omawia rolę czynników środowiskowych na występowanie małych ssaków. Moją uwagę w tej części opracowania zwróciło to, jak

Habilitantka podkreśliła pozytywną rolę działalności norników dla ekosystemu leśnego oraz na cykliczność występowania nornika północnego i ryjówki aksamitnej. W dyskusji autorka przedstawiła także bogactwo gatunkowe małych ssaków w lasach i otwartych terenach nieleśnych w Puszczy Białowieskiej na tle dostępnej literatury oraz omówiła hipotezę przedstawiającą rolę luk w drzewostanach w migracji gatunków nieleśnych.

W rozdziale „Wnioski” Habilitantka podsumowuje osiągnięte cele, które przyświecały Jej przy podejmowaniu badań. Przedstawiła co wpływa na zróżnicowanie małych ssaków w Puszczy Białowieskiej, opisała w jaki sposób małe ssaki wykorzystują polany śródleśne, przedstawiła jaką rolę pełnią niezalesione tereny w migracji osobników oraz jaki wpływ na populacje drobnych ssaków ma działalność gospodarcza człowieka (koszenie trawy, składowanie drewna). Na koniec zaproponowała sposób czynnej ochrony bioróżnorodności w Puszczy Białowieskiej.

W rozprawie autorka skorzystała z pokaźnej liczby pozycji literaturowych (136 pozycji) przedstawionych w rozdziale „Bibliografia”

Uwagi krytyczne:

Pewien niedosyt w rozdziale „Materiał i metody badań” budzi brak dokładniejszego opisu w jaki sposób znakowano złowione ssaki, który umożliwił identyfikację ponownie złowionych osobników. Tak samo dla pełnej jasności Habilitantka mogła dodać jakimi metodami molekularnymi oznaczono gatunki norników i jak pobierano od nich materiał genetyczny. Możliwe, że są to informacje oczywiste, jednak w przedstawionej monografii jako osiągnięcie naukowe powinno to być zamieszczone. W pracy można też było zamieścić informacje na temat uzyskanych pozwoleń na odłów gatunków na terenie Parku Narodowego (w tym gatunków chronionych) oraz informacje o wydanych pozwoleniach odpowiednich Komisji Etycznych. Nie są to jednak sposób zarzuty umniejszające wartości przedstawionego osiągnięcia naukowego.

Zawarte w osiągnięciu naukowym wyniki uzyskano dzięki wieloletnim badaniom oraz analizie bogatego materiału badawczego uzyskanego drogą żmudnych odłowów. Łącznie z analizą statystyczną i dyskusją stanowią wkład w rozwój nauki oraz mają znaczenie praktyczne, dlatego przedstawione wyniki w postaci monografii mogą być uznane za osiągnięcie naukowe.

Ocena dorobku naukowo-badawczego

Efektom pracy naukowej Pani dr inż. Elżbiety Jancewicz oprócz przedstawionej monografii pt. „Znaczenie polan śródleśnych dla utrzymania różnorodności gatunkowej małych ssaków w Puszczy Białowieskiej” jest zbiór **8 publikacji** ujętych w czasopismach z listy JCR, w tym 7 opublikowanych po doktoracie. Ponadto Habilitantka poinformowała o 2 publikacjach w trakcie recenzji w czasopismach z listy JCR: w czasopiśmie Quaternary Research oraz Scientific Reports, obie dotyczące badań nad małymi ssakami, a dokładniej nornika północnego.

Lp.	Tytuł czasopisma z listy JCR	rok opublikowania	IF w roku opublikowania	Punkty MNiSW w roku opublikowania	Liczba cytowań	Procentowy wkład pracy
1	Acta Theriologica	2001	0,48	8	7	45%
2	Behavioral Ecology	2002	2,77	21	28	30%
3	Molecular Ecology	2010	6,457	32	27	25%
4	Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research	2015	1,821	25	2	65%
5	Sylvan	2017	0,623	15	0	55%
6	Polish Journal of Ecology	2017	0,436	15	2	65%
7	Sylvan	2017	0,623	15	1	50%
8	Sylvan	2018	0,691	15	0	35%
			13,90	146	67	46%

Sumaryczny impact factor Pani Elżbiety Jancewicz według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania: **13,68**, (13,90 w/g moich obliczeń), liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS): **63** (67 razem z auto-cytowaniami), Indeks Hirscha według bazy Web of Science (WoS): **3**. W czterech publikacjach Habilitantka była pierwszym autorem, ogólnie średni udział Habilitantki w powstaniu tych 8 prac wyniósł **46%**.

Pozostały dorobek stanowią monografie i publikacje naukowe w czasopismach międzynarodowych lub krajowych – 8 publikacji, z których w 3 pracach Habilitantka jest pierwszym autorem, a ogólny średni udział Habilitantki w powstaniu tych prac wyniósł **55%**. Do dorobku wchodzi również 22 komunikaty konferencyjne (z tego 14 po doktoracie), oraz przygotowanie po doktoracie 5 artykułów popularnonaukowych.

W działalności naukowej dr inż. Elżbieta Jancewicz skupiła się na badaniu małych ssaków zaliczanych do dwóch odmiennych ekologicznie grup: ryjówkowatych i gryzoni.

Wyraźnie widać, że dorobek badawczy jest mocno ukierunkowany na badania małych ssaków i ich roli w środowisku leśnym, począwszy od pracy magisterskiej, poprzez doktorat i aktywność publikacyjną, na rozprawie habilitacyjnej kończąc. Ryjówkowate były głównym przedmiotem badań Habilitantki w czasie studenckiego stażu naukowego w Zakładzie Badania Ssaków PAN w Białowieży w trakcie którego, uczestniczyła w badaniach nad behawiorem ryjówkowatych, a w szczególności nad rozdziałem nisz ekologicznych współwystępujących gatunków ryjówek i związanym z tym osłabieniem konkurencji międzygatunkowej. Dodatkowym atutem tych badań było zbadanie preferencji pokarmowych rzesorka mniejszego – gatunku rzadkiego w Europie i w chwili podejmowania badań słabo opisanego w literaturze (publikacja nr 2 - Behavioral Ecology 2002). W ramach kontynuacji badań nad ryjówkowatymi Habilitantka wykazała, że stale powiększająca się soczewka oczna może być wiarygodnym wskaźnikiem wieku młodych osobników, wnosząc wkład do rozwoju metodologii badań nad tą grupą zwierząt (publikacja nr 1- Acta Theriologica 2001).

Podstawowym nurtem badań Pani dr inż. Elżbiety Jancewicz są badania nad gryzoniami, w których Habilitantka skupiła się między innymi na organizacji przestrzennej nornika północnego, dynamice liczebności i relacjach przestrzennych w wielogatunkowym zespole małych ssaków. Szczególną uwagę Habilitantka skupiła na norniku północnym jako gatunku, którego ekologia i rola w środowisku przyrodniczym była tematem rozprawy doktorskiej, bezpośrednim tematem 7 publikacji (2 w recenzji) i gatunkiem wymienionym w 3 tytułach projektów badawczych. W badaniach nad demografią i strukturą genetyczną lokalnej populacji nornika północnego wykazała, że ważną rolę w wahaniami liczebności populacji odgrywają zmiany w strukturze pokrewieństwa oraz że populacja, która przechodzi znaczące zmiany demograficzne, może nadal utrzymywać wysoką zmienność genetyczną i stabilny skład genetyczny (publikacja nr 3- Molecular Ecology 2010 oraz publikacja nr 6- Polish Journal of Ecology 2017). Badając historię i ewolucję nornika północnego po ostatnim zlodowaceniu, z wykorzystaniem badań molekularnych, przedstawiła strukturę genetyczną nornika północnego na obszarze Polski wschodniej oraz wykazała wraz z współautorami istnienie w obrębie kladu centralnoeuropejskiego dwóch linii filogenetycznych, wywodzących się z różnych refugium lodowcowych. (publikacja nr 4-Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research 2015 i publikacja nr 5-Sylvan 2017). Na podkreślenie zasługuje kolejna praca, w której Habilitantka i jej Współpracownicy badali aktywność dobową najbardziej licznych gatunków

gryzoni leśnych wykazując jednocześnie, na rolę martwego drewna dla małych ssaków (publikacja nr 7 i 8-Sylwan 2017, 2018).

Na szczególną uwagę zasługuje udział Habilitantki, jako kierownika lub wykonawcy, w pięciu projektach badawczych, w tym: dwóch grantów Komitetu Badań Naukowych („Cykliczna populacja nornika: demografia, stosunki przestrzenne i relacje z łąsica”; 19982001, grant KBN 6 P04F 036 15; **główny wykonawca** oraz „Wpływ drapieźnictwa i konkurencji na różnorodność gatunkową: przypadek białowieskich gryzoni”; 2002-2005, grant KBN 3 P04F 043 22; **wykonawca**), dwóch grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego („Wpływ czynników genetycznych i środowiskowych na parametry historii życia osobników w lokalnej populacji nornika *Microtus oeconomus*”; 2005-2009, grant MNiSW 2P04F 039 30; **główny wykonawca** oraz „Ciągłość populacji i trwałość zasięgu *Microtus oeconomus*: identyfikacja barier środowiskowych dla dyspersji osobników i czynników ograniczających przepływ genów między populacjami”; 2008-2011, grant MNiSW N304 232035; **kierownik projektu**), a także grantu Narodowego Centrum Nauki („Rola martwego drewna w kształtowaniu różnorodności gatunkowej, parametrów populacyjnych i w użytkowaniu przestrzeni leśnych zespołów małych ssaków Micromammalia”; 2017-2020, grant NCN 2017/25/N/NZ9/02944; **wykonawca**). Badania w ramach realizowanych projektów prowadzone były we współpracy z różnymi jednostkami badawczymi: Zakładem Badania Ssaków PAN w Białowieży oraz z Muzeum i Instytutem Zoologii PAN w Warszawie. Grant MNiSW i NCN był projektem interdyscyplinarnym, realizowanym we współpracy z Wydziałem Geologii Uniwersytetu Warszawskiego i z Instytutem Biologii Uniwersytetu w Białymstoku. Obecnie Habilitantka uczestniczy w realizacji projektu NCN, który jako podstawa rozprawy doktorskiej będzie koncentrował się na relacjach przestrzennych gryzoni leśnych w warunkach różnej zasobności martwego drewna.

Dorobek naukowy Habilitantki oceniam jako znaczący. Stanowi on wkład w rozwój dyscypliny naukowej i zawiera elementy jakie powinien posiadać dorobek Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego. W mojej ocenie Pani dr inż. Elżbieta Jacewicz jest przygotowana do podejmowania samodzielnych prac naukowo-badawczych, co dodatkowo potwierdziła przede wszystkim kierowaniem oraz udziałem w znaczących projektach badawczych.

Działalność dydaktyczna, popularyzatorska i organizacyjna

Dr inż. Elżbieta Jacewicz w okresie wieloletniej pracy w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego prowadziła wykłady, ćwiczenia kameralne i terenowe, zajęcia autorskie oraz współprowadzenie zajęć i ich koordynację na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kilku kierunkach studiów na kilku wydziałach: leśnictwo (Wydział Leśny), biologia (Wydział Rolnictwa i Biologii), ochrona środowiska (Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska, obecnie Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska, obecnie kierunek studiów na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska), biotechnologia (Międzywydziałowe Studium Biotechnologii, obecnie Wydział Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu), inżynieria ekologiczna (Wydział Rolnictwa i Biologii). Zakres prowadzonych zajęć obejmował: zoologię leśną (wykład, ćwiczenia kameralne, ćwiczenia terenowe, koordynacja; leśnictwo, ochrona środowiska), zoologię kręgowców (wykład, ćwiczenia, ćwiczenia terenowe; biologia, inżynieria ekologiczna), biologię lasu (wykład; leśnictwo), czynna ochronę zwierząt (wykład, koordynacja; leśnictwo, ochrona środowiska), ekologię ogólną (wykład, ćwiczenia; ochrona środowiska), ekologię (wykład, biotechnologia; ćwiczenia terenowe, biologia), ekologię małych ssaków (cykl wykładów, leśnictwo), płazy i gady świata (cykl wykładów, biologia), metody oceny liczebności kręgowców (wykład, ćwiczenia, koordynacja; leśnictwo), techniki badań w ekologii zwierząt (wykład, koordynacja; leśnictwo), zajęcia specjalizacyjne (wykład, ćwiczenia, koordynacja; leśnictwo, ochrona środowiska), seminaria dyplomowe (ochrona środowiska, biologia, leśnictwo). Prowadziła także wykłady i ćwiczenia w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania z ekologii krajobrazu dla studentów kierunku ochrona środowiska. To szerokie spektrum przedmiotów może świadczyć o dużym potencjale dydaktycznym Pani dr inż. Elżbiety Jancewicz. Potwierdzeniem powyższego wniosku jest prowadzenie zajęć pozaakademickich w przedszkolach oraz dla młodzieży szkolnej.

Wspomnieć należy także o aktywności Habilitantki w ramach sprawowania opieki naukowej, seminariów i prowadzenia obron dyplomowych na specjalizacji inżynierskiej - Ochrona przyrody na kierunku ochrona środowiska (Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska, obecnie kierunek studiów na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska) oraz specjalizacji magisterskiej na kierunku ochrona środowiska (Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska, obecnie kierunek studiów na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska). Działalność ta zakończyła się wypromowaniem 62 prac dyplomowych

zakończonych obroną: 24 magisterskich, 24 inżynierskich i 14 licencjackich na kierunkach: leśnictwo, ochrona środowiska biologia. Ponadto była recenzentem 38 prac dyplomowych magisterskich (10), inżynierskich (15), licencjackich (13) na kierunkach studiów: leśnictwo, ochrona środowiska, biologia.

Dr inż. Elżbieta Jancewicz wykazała się także dużą aktywnością w popularyzacji wyników badań poprzez publikacje popularno-naukowe między innymi w czasopiśmie przyrodniczym dla dzieci i młodzieży „Puszczyk”, wydawanym przez Białowieski Park Narodowy oraz w czasopiśmie popularnonaukowym ACADEMIA Polskiej Akademii Nauk, promującym w kraju i za granicą osiągnięcia polskich badaczy.

Habilitantka działa także aktywnie w kołach naukowych organizując i prowadząc obozy naukowe w ramach działalności Koła Naukowego Leśników (SGGW) kierunków leśnictwo, ogrodnictwo i ochrona środowiska, w ramach których powstało kilka prac dyplomowych na temat małych ssaków. W ramach tej działalności prowadziła także opiekę i przygotowania na konferencje i coroczne przeglądy dorobku kół naukowych SGGW.

Na uwagę zasługuje także opieka naukowa Habilitantki nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego studentki studiów doktoranckich przy Wydziale Leśnym SGGW w badaniach nad drobnymi ssakami w Puszczy Białowieskiej w środowiskach o różnej zasobności martwego drewna, co udokumentowane jest w dwóch współautorskich publikacjach i dwóch posterach konferencyjnych.

Działalność zwłaszcza dydaktyczna, ale także organizatorska i popularyzacyjna Pani dr inż. Elżbiety Jancewicz zasługuje na uznanie. Świadczy też o tym nagroda indywidualna za osiągnięcia organizacyjne przyznana przez Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Medal Brązowy za Długoletnią Służbę przyznany przez Prezydenta RP. Potwierdza to, że Habilitantka jest osobą o dużym potencjale, który będzie mogła jeszcze szerzej wykorzystać w przypadku uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

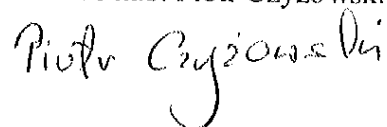
Wniosek końcowy

W świetle wszystkich elementów niniejszej recenzji stwierdzam, że dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Pani dr inż. Elżbiety Jancewicz, jak i Jej osiągnięcie naukowe, spełniają kryteria określone w art. 16 i 17 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i

tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. Ustaw z 2016 r. poz. 882 z późniejszymi zmianami) stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Powyższa ocena stanowi podstawę do przedłożenia Wysokiej Radzie Wydziału Leśnego na Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie wniosku o dopuszczenie Pani dr inż. Elżbiety Jancewicz do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Dr hab. Piotr Czyżowski

Handwritten signature of Piotr Czyżowski in black ink, written in a cursive style.